

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

RELIGIESTUDIES V2

FEBRUARIE/MAART 2010

MEMORANDUM

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 10 bladsye.

VRAAG 1

- 1.1   1.1.1   Christelike godsdiens
Die aard van goddelikheid
- Christene glo in een Almagtige God.
  - God onthul Homself as drie persone: Die Vader, die Seun en die Heilige Gees.
  - Hierdie doktrine word die Heilige Drie-eenheid genoem.
  - God die Vader het Sy Seun, Jesus na die wêreld gestuur.
  - Die Heilige Gees het die kerk in die wêreld in gestuur om God se sendingwerk voort te sit. (10)
- 1.1.2   Die aard van menswees, met verwysing na gemeenskap en die individu
- In die skeppingsverhaal in Genesis het God die mens geskape.
  - Die skepping van die mens word as die klimaks van die uitbeelding van God se glorie beskou.
  - Anders as diere, is mense na die beeld van God geskape en die God se asem is in hulle geblaas.
  - God het Adam en Eva geskape om maats te wees.
  - Die Drie Persone van die Heilige Drie-eenheid kommunikeer en raappleeg mekaar op dieselfde manier as wat individue na mekaar moet kyk en mekaar moet beskerm.
  - Volgens die Christelike siening moet geen persoon enige ander persoon domineer of uitbuit nie. (10)
- 1.1.3   Die oorsprong en aard van die bose
- Volgens die Christelike siening het God nie die bose geskep nie.
  - Hy het 'n perfekte wêreld en 'n perfekte mens geskep.
  - Die bose is later bekendgestel to Adam en Eva God se opdrag verontagsaam het.
  - Die Christene noem dit 'sonde', en die bose kom uit sonde.
  - Christene glo dat die bose dikwels deur Satan gebruik word. (10)
- 1.1.4   Lewe na die dood
- Die Christene glo dat mense geskape is om onsterflik te wees.
  - Dit beteken dat hulle geskape is om verewig te leef.
  - Adam en Eva het God se opdrag verondagsaam.
  - Die straf vir hierdie sonde was die dood, nie net vir Adam en Eva nie, maar vir alle mense.
  - Jesus het aarde toe gekom om vir die sondes van die mens te sterf.
  - Daarom sal Christene net fisies doodgaan.
  - Christene sien uit na 'n nuwe gemeenskap wat deur liefde gekenmerk sal word. (10)

- 1.2
- Grammatiese en historiese konteks
  - Duidelikste betekenis – oorspronklike taal
  - Plan, doel en konteks
  - Betekenis van woorde
  - Figuurlike taal
  - Gebruik van ander verwante heilige geskrifte
  - Ander hermeneutiese beginsels wat op ander godsdienste toegepas word
  - Allegoriese, metaforiese en mistieke metodes

(10)
[50]

VRAAG 2

2.1 Die impak van die probleem

- Dit lei tot hoë spanningsvlakke.
- Daar is 'n verlies aan produktiwiteit.
- Toerisme in SA word negatief beïnvloed, wat lei tot werksverliese en armoede.
- Eiendompryse in gebiede moet baie misdaad verloor hul waarde, en die gebied word verval.
- Misdaadvlakke lei tot die verlies van beleggings.
- Hoë misdaad veroorsaak dat hoogs gekwalifiseerde mense emigreer.
- Sekuriteitsmagte is onder baie druk.
- Daar is 'n oplewing in die sekuriteitsindustrie.

(6)

2.2 Die standpunte van enige TWEE godsdienste oor die misdaadkwessie

Islamitiese siening:

- Islamitiese wette (Shariah) stel die gemeenskap bo die individu.
- 'n Persoon wat 'n misdaad teen die gemeenskap gepleeg het, word in die hof verhoor en volgens die wet gestraf indien hy/sy skuldig is.
- Groot klem word geplaas op outentieke getuies en ander bewyse.
- Die konsep van Qisas (bloedgeld) is van toepassing in die geval van onopsetlike dood. Dit is betaalbaar deur familie as die aangeklaagde arm is.
- Die doodstraf is van toepassing op moord, verkragting en hekserie.
- Gewoontediewe se ledemate word geamputeer.
- Die swaar straf dien as 'n afskrikmiddel.
- 'n Persoon wat sy/haar skuld aan die gemeenskap betaal het, word weer in die gemeenskap opgeneem.

Afrika Tradisionele Godsdiens:

- Misdaad kan beskryf word as 'n moedswillige versteuring van gemeenskapsorde.
- 'n Fundamentele bestaansbeginsel van Afrika Tradisionele Godsdiens is: 'Ek is verbind, daarom is ek' (Ubuntu).
- Dit verseker sekuriteit vir 'n individu binne die Afrika Tradisionele Godsdiens-gemeenskap.

- 'n Individu moet lewe beskerm en bevorder.
- Dit is so omdat lewe in Afrika Tradisionele Godsdienst as goed beskou word.
- Die oortreder in 'n misdaad word of met die gemeenskap versoen, óf verstoot, afhangend van die aard van die misdaad.

Hindoeïsme:

- In Hindoeïsme word enige onreg aan 'n ander as boos of krimineel beskou.
- Slegte gewoontes soos gulsigheid, lis ens. is die oorsake van misdaad.
- In terme van die wet van karma, sal jy maai wat jy saai.
- Elke persoon word as potensieel heilig beskou.
- Daarom word 'n onreg aan enige wese gesien as 'n onreg wat die Skepper aangedoen word.
- Elke misdaad word volgens omstandighede veroordeel. (10 x 2) (20)

2.3 Praktiese stappe van godsdienstige organisasies kan doen om die probleem te hanteer.

- Godsdienstige organisasies moet op morele regenerasie fokus (naasteliefde, die wet van karma, ens.)
- Haal voorbeelde uit godsdienstige bronne aan om hoë vlakke van moraliteit te illustreer – hoe spirituele leiers versoeking weerstaan het.
- Definieer goeie en slegte impak van aksies op 'n persoon en ander mense.
- Prys goeie gedrag.
- Wys die negatiewe impak uit van die media wat misdaad goedpraat.
- Moedig liefdadigheid en die versorging van ander aan.
- Verhoog die gemeenskap se verantwoordelikheid in die voorkoming van misdaad.
- Rapporteer kriminele aktiwiteite aan die polisie.
- Hou die polisie en regering aanspreeklik.
- Intergodsdienstige samewerking moet gesamentlike strategieë hê om misdaad te hanteer.
- Programme wat vaardighede ontwikkel moet fokus op die jeug wat die skool verlaat het.
- Sulke programme moet nie-denominaal wees en oop wees vir nie-godsdienstige persone.
- Organiseer sport- en kultuurgebeure.
- Doen voorleggings aan die regering.
- Erken tradisionele wette en strafbodes.
- Besoek tronke om in die spirituele behoeftes van gevangenes te voldoen. (14)

2.4 Gevolgtrekking en persoonlike siening van die kwessie

- Godsdienstige organisasies moet op morele regenerasie fokus (naasteliefde, die wet van karma, ens.)
- Haal voorbeelde uit godsdienstige bronne aan om hoë vlakke van moraliteit te illustreer – hoe spirituele leiers versoeking weerstaan het
- Definieer goeie en slegte impak van aksies op 'n persoon en ander mense.
- Prys goeie gedrag.
- Wys die negatiewe impak uit van die media wat misdaad goedpraat.
- Moedig liefdadigheid en die versorging van ander aan.
- Verhoog die gemeenskap se verantwoordelikheid in die voorkoming van misdaad.
- Rapporteer kriminele aktiwiteite aan die polisie.
- Hou die polisie en regering aanspreeklik.
- Intergodsdienstige samewerking moet gesamentlike strategieë hê om misdaad te hanteer.
- Programme wat vaardighede ontwikkel moet fokus op die jeug wat die skool verlaat het.
- Sulke programme moet nie-denominaal wees en oop wees vir nie-godsdienstige persone.
- Organiseer sport- en kultuurgebeure.
- Doen voorleggings aan die regering.
- Erken tradisionele wette en strafkode.
- Besoek tronke om in die spirituele behoeftes van gevangenes te voldoen.

(10)
[50]

VRAAG 3

- 3.1
- Die verhouding tussen godsdiens en die natuurwetenskappe was nie altyd in konflik nie.
  - Wetenskap is iets wat mense van alle kulture reeds eeue lank doen, en so ook godsdiens.
  - Dit is 'n ou verhouding, bv. astronomie was 'n wetenskap waarin godsdiens en daaglikse menslike behoeftes amper nie geskei kon word nie.
  - Godsdienstige feeste in baie godsdienste het die winter- en somersonstilstand gevier.
  - Gedurende die leeftyd van Copernicus het astronome probleme gehad met die geosentriese en Christelike siening.
  - Die Katolieke Kerk was aanvanklik relatief stil oor die nuwe teorie.
  - Spanning het opgebou namate bewyse teen ou teorieë begin groei het.
  - Beide Copernicus en Galileo het hul boeke aan die Pous opgedra.
  - Dit het gelyk asof die nuwe idees die Christelike siening van God se volmaaktheid en Sy rede vir die Skepping uitdaag.
  - 'n Periode van konflik het ontstaan met die idee dat tradisionele godsdienstige waardes waar is en dat groot gedeeltes van wetenskap verkeerd en gevaarlik is.
  - Baie mense het voorspel dat Darwin se idees oor evolusie die einde van godsdiens sou beteken.
  - Wetenskap gaan oor feite; godsdiens gaan oor waardes. Wetenskap gaan oor hoe dinge gebeur, godsdiens handel oor hoekom dinge gebeur.
  - Die huidige verhouding tussen wetenskap en godsdiens ontwikkel in een waar kennis en respek gedeel word.
  - Godsdienstige mense kan baie strategieë gebruik om wetenskap en godsdiens positief te harmoniseer.
  - Dit lyk asof wetenskap en godsdiens mekaar aanvul, eerder as om met mekaar te kompeteer.

(30)

3.2 Hindoe-siening in vergelyking met die Midde-Oosterse siening:

- Vir Hindoes is die heelal die Skepper.
- Die Skepper het nog altyd bestaan en sal ook altyd bestaan.
- Die Skepper het nie beperkinge nie en kan daarom nie manlik of vroulik wees nie.
- Die Skepper bestaan in 'n aktiewe of passiewe toestand.
- Volgens die Midde-Oosterse siening is die Skepper manlik.
- Aan die begin het slegs die Skepper bestaan.
- Die Skepper het toe die heelal uit niks gemaak.
- Die heelal is 'n aparte entiteit, dit kan weer niks word as die Skepper dit so wil hê.
- Volgens die Hindoe-siening het die skepping oor 'n lang tyd gebeur en duur dit steeds voort.
- Skepping beweeg vanaf die passiewe na die aktiewe toestand.
- Die Midde-Oosterse siening is dat die skeppingsproses ses dae geneem het.

- Mense is op die sesde dag geskape.
- Die eerste twee mense was Adam en Eva.
- Volgens die Midde-Oosterse siening handel menslike geskiedenis oor die poging om weer met die wil van die Skepper versoen te word sodat die lewe in lyn met die Skepper se wette geleef kan word.
- Aan die einde van tyd sal die heelal wat ons kan sien, deur die Paradys vervang word.
- Hindoegeskrifte verduidelik hoe mense hulself kan reinig sodat hulle uiteindelik die gode binne hulself kan erken.

(20)
[50]

VRAAG 4

4.1 Die historiese verhouding tussen verskillende godsdienste

- Elke godsdiens het idees oor ander godsdienste.
- Intergodsdienstige verhoudinge verwys egter na organisasies wat samewerking tussen godsdienste van die wêreld aanmoedig.
- Een so 'n liggaam is die WCRP (Wêreldkonferensie oor Godsdiens en Vrede).
- 'n Ander een is die Wêreldraad van Kerke (WRK).
- In Suid-Afrika is daar ook die Nasionale Godsdienstige Leiersforum, en die Suid-Afrikaanse Raad van Kerke.
- In 1893 is die Wêreldparlement van Godsdienste in Chicago gehou.
- Beie Westerse en Oosterse godsdienste is verteenwoordig.
- Swami Vivekananda se toesprake het Hindoe-idees aan die Westerse wêreld bekendgestel sodat dit in die toekoms nie verkeerd verstaan word nie.
- Daar was geen verteenwoordigers van Afrika Tradisionele Godsdiens of inheemse Amerikaanse godsdienste nie.

(10)

4.2 Die ontwikkeling van intergodsdienstige dialoog

- Die mensdom word verdeel deur nasionalistiese, etniese en godsdienstige verskille.
- Hierdie verskille word in die geskiedenisboeke opgeteken en oorgedra aan toekomstige generasies.
- Diskriminerende praktyke word ook deur regeringsbeleide vasgelê.
- Daar is 'n dringende behoefte om onderrigprogramme te ontwikkel om intergodsdienstige dialoog aan te moedig.
- Ons gemengde gemeenskappe moet respek, verdraagsaamheid en begrip vir verskille ontwikkel.
- Baie godsdienstige gemeenskappe het die inisiatief geneem om vrede en die oplos van konflik te bevorder.
- Godsdienste vir Vrede het die weg gebaan vir die ontwikkeling van 'n kurrikulum om verdraagsaamheid en vrede te bevorder.
- Vredesopvoeders help leerders om 'n strategie vir verdraagsaamheid te ontwikkel wat op hul eie geloofstelsels gebaseer is.
- Vredesonderwys is suksesvol in Israel, Thailand en Japan.
- Die Afrika-raad van Godsdienstige Leiers (ACRL) is in 2003 in Nigerië gehou. Hierdie inisiatief poog om verhoudinge tussen Islam en die Christelike godsdiens te verbeter.

(20)

4.3 Die situasie tussen godsdienste in vandag se wêreld as 'n wêrelddorp

- Bevolkingsmigrasie het ongekeende vlakke bereik in die 20ste en 21ste eeu as gevolg van globale handel, oorloë en natuurrampe.
- Verhoogde migrasie van die wêreld se bevolking skep 'n mengsel van diverse godsdienste en kulture in amper al die dele van die wêreld.
- Dit kan agterdog en spanning tussen verskillende godsdienste skep.
- 'n Verskuiwing na demokratiese regeringsvorms vereis dat alle godsdienste in regeringstrukture verteenwoordig word.
- Die WCRP en ander soortgelyke organisasies speel 'n belangrike rol in die hantering van sosiale uitdagings soos MIV/VIGS en armoede.
- Die Wêreldparlement van Godsdienste het 'n tweede byeenkoms gehad in 1993.
- Dit het 'n beter verteenwoordiging van die wêreld se godsdienste gehad.
- Dit het 'n dokument genaamd "Towards a Global Ethic" goedgekeur en uitgegee. Dit beklemtoon interafhanklikheid, respek en individuele verantwoordelikheid vir wêreldvrede.
- Die 1999 Parelement is in Kaapstad gehou, en is deur ongeveer 7 000 afgevaardigdes bygewoon.
- Alhoewel die meeste globale konflikte mense van verskillende godsdienste insluit, is dit nie godsdienstige oorloë nie.
- Die hooforsaak van konflik is politiek van aard, en godsdien word uitgebuit vir politieke voordeel.

(20)
[50]**VRAAG 5**

5.1 Christendom en Afrika Tradisionele Godsdien as voorbeelde

- Normatief beteken iets wat standarde skep of geneig is om standarde neer te lê.
- Die Christelike Bybel (Ou Testament en dele van die Nuwe Testament) is eers mondelings van een generasie na die volgende oorgedra.
- Dit staan bekend as mondelinge tradisie.
- Vroeë Christene sou vertel van gebeure en instruksies van vorige generasies uit 'n stoor van mondelinge geheue.
- Dit het binne Christelike kringe gebeur wat by hul godsdien gehou het.
- Pogings is aangewend om hierdie gebeure en instruksies soos dit oortel is, later op skrif te stel, soos in die Nuwe Testament.
- Vandag gebruik Christene gewoonlik die Bybel (Ou en Nuwe Testament) as hul normatiewe bronne.
- Aan die ander kant het Afrika Tradisionele Godsdien net mondelinge tradisies as 'n normatiewe bron.
- Soos vroeë Christene, word gebeure en instruksies in die Afrika Tradisionele Godsdien ook mondelings van een generasie na 'n ander oorgedra.
- Die verskil is dat Afrika Tradisionele Godsdien dit nie op skrif gestel het nie.
- Behalwe dat dit mondeling is, bly die sentrale leringe van Afrika Tradisionele Godsdien onveranderd

- Die oudstes in die familie het die plig om inligting aan die volgende generasie oor te dra.
- Dit word nie in streng formele plekke soos 'n kerk gedoen, soos in die Christelike godsdiens nie.
- Dit word as deel van daaglikse aktiwiteite gedoen, soos in die verlede.
- Die mites, legendes, stories, volksverhale, liedere en danse reflekteer godsdienstige norme en praktyke wat die volgende generasie naboots en uitvoer in hul lewens.
- Daar is onlangse pogings om Afrika Tradisionele Godsdiens se mondelinge normatiewe bronne op skrif te stel.
- Dit word gedoen deur basiese oortuigings van die godsdiens, deurgangsrites, oorlewing van godsdiens onder kolonialisme, geskiedenis van weerstand, ens. aan te teken.

(30)

5.2 Voorbeeld 1: Buddhisme

Inleiding

- Vir 'n Boeddhis is die wêreld een van miljoene wêrelde.
- In elk van hierdie wêrelde sal 'n Boeddha die ware aard van realiteit herontdek.
- Die aard van die wêreld in Boeddhisme is 'n siklus van geboorte en hergeboorte.

Aard van goddelikheid

- In Boeddhisme is goddelikheid nie ewig nie.
- Dit sterf uiteindelik en word weer gebore.
- Die nuwe goddelikheid sal dan 'n eie Boeddha hê.
- Boeddhistiese leke bid tot plaaslike gode om verlig te word, volgens Boeddha se instruksies.
- Die siklus word herhaal.

Aard van die gemeenskap en die individu

- Mense het nie spesiale status nie, hulle is sterflik soos alle ander wesens.
- Hulle het egter hoër intelligensie as ander wesens.
- Indien hulle nirwana bereik, kan hulle weer gebore word as gode.
- Gode kan as mense gebore word.
- Die siklus van realiteit begin weer.

Die plek en verantwoordelikheid van humaniteit

- Om as 'n mens gebore te word, is raar en kosbaar.
- Menslikheid is die enigste toestand waarin verligting moontlik is.
- Menslike reïnkarnasie is ook raar en kosbaar.
- Onlangse Boeddhistiese leringe is egter gemoeid met die hede.
- Dit is om lyding te verminder in die wêreld wat homself in die siklus van geboorte en hergeboorte hernu.

Die oorsprong en rol van die bose

- In Boeddhisme is onkunde die oorsaak van die bose.
- Die bose het in Boeddhisme nie 'n oorsprong nie, omdat realiteit self nie 'n oorsprong het nie.
- Die heelal ontstaan, bestaan vir 'n ruk, en verdwyn – so ook onkundige bewoners.
- Onkunde wen oor die waarheid totdat Boeddhisme verdwyn.
- Boeddhisme verskyn uiteindelik weer met 'n nuwe realiteit en Boeddhass.

Voorbeeld 2: Christelike godsdiens

Inleiding

- Voor die skepping was daar chaos.
- Vir Christene is die skepping (wêreld) in ses dae deur die krag van God tot stand gebring.
- Die wêreld was 'n perfekte plek, en God was in beheer daarvan.
- Mense het pligte in die wêreld ontvang.
- Mense speel 'n belangrike rol in die voortdurende proses van skepping.

Aard van goddelikheid

- God word in die Christelike godsdiens ervaar as drie persone:
- God die Vader, as Skepper
- God die Seun, as Verlosser
- Die Heilige Gees, om die skepping te onderhou

Aard van die individu en die gemeenskap

- In die Christelike godsdiens is die mens geskape na die beeld van God.
- Die mens het die plig om na die wêreld en die skepping om te sien.
- Die mens moet wedersydse liefde toon om die perfekte wêreld te onderhou.
- Die mens kan dit net doen met die hulp van die Drie-eenheid.

Plek en plig van die mens in die wêreld

- God het 'n perfekte wêreld geskep.
- Die mens se rol was om hierdie perfekte wêreld te onderhou.
- Satan wou God se perfekte wêreld besoedel.
- Die bose veroorsaak onenigheid en struweling in die wêreld

Die oorsprong en rol van die bose

- Die bose is nie deur God geskep nie.
- Dit is deur Satan bekendgestel.
- Satan wou God se perfekte wêreld verwoes.
- Die bose veroorsaak struweling en meningsverskille in die wêreld.

(20)
[50]

TOTAAL: 150